

Ävsändare:
Medborgarrättsrörelsen
Box 21135
100 31 Stockholm
info@mrr.se

Besök oss på: www.mrr.se
Blogg: medborgarratt.wordpress.com

Bli medlem nu! Betala 175 kr till pg 19 69 92-2.
(Glöm inte skriva ditt namn och adress)

Föreningsnytt:

Kallelse till stämman 27 april

Styrelsen för Medborgarrättsrörelsen kallar härmed till ordinarie stämman i Stockholm tisdagen den 27 april 2010.

Stämman hålles i Berns salonger, Spegelsalen, Berzelii park i Stockholm (när Norrmalmstorg).

Vi startar kl 18.

Och inleder med föredrag på aktuellt och intressant tema. Följ bloggen för att se uppdatering om ämne.

Stämman startar sedan kl 19.

Verksamhetsberättelse mm kommer att successivt läggas upp på hemsidan:

www.mrr.se/medlem.

VÄLKOMNA! ♦

Styrelsen

Vill du skriva debattinlägg?
Skicka manus med mejl till
info@mrr.se

Nästa nummer av Medborgarrätt kommer i maj 2010.

Nr 1/2010

MEDBORGARRÄTT

Medlemstidning för Medborgarrättsrörelsen ♦ Årgång 33

TEMA:

Reformerad grundlag

sid: 2-10

Regeringen har till riksdagen lämnat proposition om "En reformerad grundlag".

Vad kommer att ändras, egentligen?

Ledare:

Regeringen replikerar på Medborgarrättsrörelsens remissyttrande

I den proposition som regeringen lagt på riksdagens bord om grundlagsöversyn nämns Medborgarrättsrörelsen i fem sammanhang.

Personvalsinslaget

Första gången regeringen nämner Medborgarrättsrörelsens remiss på grundlagsutredningens förslag är i kapitlet om valsystemet (s 85-87):

”Medborgarrättsrörelsen anser att alla spärrar i personvalet bör avskaffas. [...]

Enligt Medborgarrättsrörelsen är spärrarna obefogade eftersom partierna ändå behåller makten att avgöra vilka kandidater som registreras och därmed kan bli valda. [...] Regeringen anser emellertid att de argument som framfördes vid genomförandet av personvalsreformen i fråga om spärrarnas betydelse för att uppnå en balans mellan partiernas och väljarnas båda motstående intressen alltså är bärkraftiga. Spärrarna ger uttryck för att valsystemet i grunden är ett parti-val men med möjlighet för väljarna att avge en särskild personröst. En spärr bör alltså finnas kvar.”

Men vi menar ju att partierna, genom att ha ensamrätt på att nominera kandidater

Justitieminister Beatrice Ask har lagt fram proposition om grundlagsreform där hon bemöter Medborgarrättsrörelsens remiss.

har tillräcklig makt i valet av personer. Rangordningen på de kandidater som partierna nominerar bör överlåtas till väljarna. Detta ger en balans mellan parti och väljare, medan regeringens ger partierna övertag på valmans-kärens bekostnad.

Kommunala självstyret inskränks

Regeringen förslår att det kommunala skatteutjämningen skrivs in i grundlagen, vilket MRR motsätter sig eftersom det betyder att kommunalskatt inte används i den kommun där den uttaxeras. Regeringen skriver (s 213-14):

”Medborgarrättsrörelsen menar att den kommunala skatteutjämningen är oförenlig med kommunal självstyrelse och avstyrker förslaget. [...]

I motsats till vad Medborgarrättsrörelsen hävdar står det enligt regeringen klart att det är förenligt med regerings-

formen att genom lag reglera ett system som syftar till att utjämna de ekonomiska förutsättningarna mellan olika kommuner och landsting. Grundlagsregleringen innebär dock att lagstiftarens utrymme att bestämma den närmare utformningen av sådana system är begränsat.”

Vi är av annan mening. Det behov som riksdag och regering känner när det gäller att omfördela från vissa orter till andra kan betydligt effektivare ske genom statsbudgeten. Det finns inga skäl till att staten dessutom ska lägga beslag på de resurser som kommunernas har beskattningsrätt att utdebitera i syfte att användas i den egna kommunen.

Denna skatt borde i sin helhet stå till närdemokratins förfogande.

I övrigt tar regeringen upp instämmanden från vår sida i grundlagsöversynen:

Folkinitiativ till kommunala folkomröstningar (s 101): ”Förslaget tillstyrks av Medborgarrättsrörelsen.” Se mer längre fram i denna tidning.

Diskriminering på grund av sexuell läggning (s 153): ”Remissinstanserna har inget att erinra mot att diskrimineringsskyddet i 2 kap. RF utvidgas till att avse även sexuell läggning. Bland dessa finns [...] Medborgarrättsrörelsen.

Bestämmelsen om egendomsskyddet ändras (s 165): ”De flesta remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inte någon erinran mot förslaget att tydliggöra huvudprincipen om full ersättning vid expropriation och annat sådant förfogande. Bland dessa finns Sveriges advokatsamfund, Svenskt Näringsliv, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Ägarfrämjandet, Aktiespararna, Fastighetsägarna och Medborgarrättsrörelsen.”

På följande sidor kan du läsa mer om grundlagsöversynen som riksdagen behandlar i vår.

Dick Erixon
ordförande

Redaktionsruta

Redaktör och ansvarig utgivare:
Dick Erixon

Detta nummer trycktes i februari 2010.

Tidningen utkommer med fyra nummer per år

Tryckeri: LiTa Distribution AB.

ISSN 0283-9555

MEDBORGARRÄTT är medlemstidning för Medborgarrättsrörelsen Friheten i Sverige, MRR. Utgivningen startade 1978.

Prenumeration: 100 kr/år

Lösnummer: 40 kr

Ur innehållet

TEMA: GRUNDLAG

Ledare **2-3**

Domstolarnas oberoende **4-5**

Fler lokala folkomröstningar **6-7**

Stärks egendomsskyddet? **8-10**

DEBATT & ANNAT

Svenska företagare förnedras **11-13**

Debatt: Barnkonventionen **14-15**

Föreningsaktuell **16**

Grundlagspropositionen "En reformerad grundlag":

Domstolarnas oberoende stärks – men inte med författningsdomstol

Regeringen föreslår ingen författningsdomstol i sin proposition om grundlagsöversyn.

Istället stärks de befintliga domstolarnas oberoende på flera punkter.

Regeringen håller med om att normprövningen behöver stärkas, alltså domstolarnas möjlighet att underkänna lagar och förordningar som strider mot grundlagen.

Uppenbarhetsrekvisitet försvinner

Därför föreslår regeringen att uppenbarhetsrekvisitetet avskaffas. Det har inneburit att domstolar bara får pröva en lag om den "uppenbart" bryter mot grundlagen.

Borttagandet stärker domstolarnas ställning och förbättrar deras möjligheter att pröva lagar som kan strida mot grundlag och Europakonventionens fri- och rättigheter.

Eftersom alla domstolar och myndigheter får skyldighet att göra denna normprövning, anser regeringen att en författningsdomstol inte behövs.

Regeringen skriver:

"Enligt regeringens mening är emellertid den nuvarande ordningen, med lagprövning i konkreta fall som utförs av både domstolar och alla andra of-fentliga organ, väl lämpad att åstad-komma det resultat som lagprövningen åsyftar. Det finns därför inte skäl att inrätta en författningsdomstol och kon-centrera normprövningen i efterhand till en sådan." (sid 142)

Medborgarrättsrörelsen har sedan Gustaf Petréns dagar förespråkade en författningsdomstol därför att traditionen att i lägre instanser överprövar vad politiker beslutat, är svag i Sverige. En tingsrätt ska nu avvisa en lag av riksdagen om man finner att lagen strider mot grundlagen. Kommer en tingsrätt att våga göra det?

Tyvärr är den svenska traditionen att jurister okritiskt lyder överheten.

Regeringens förslag hade fungerat om vi haft en lika livlig och öppen juridisk-filosofisk debatt som i USA. Men det fungerar inte om jurister är underkuvade och tuknade.

Därför är författningsdomstol det säkraste sättet att markera att normpröv-

ning utifrån grundlagen ska ske av politiska beslut.

Tillsättning av domare förändras

Ett mycket glädjande besked är att regeringen föreslår stopp för den slutna utnämningen av domare i Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen (som blir Regeringsrättens nya namn). Statsministern kan inte längre utan beredning utse lydiga jurister som gjort karriär i regeringskansliet.

Alla domarbefattningar ska ledigförklaras och en fristående nämnd ska bereda nytillsättningen. Nämnden nominerar lämpliga kandidater och regeringen utser någon av dessa.

Det föreslås visserligen ett kryphål: regeringen ska även fortsättningsvis kunna ta fram eget namn, men då ska ärendet återremitteras till nämnden för yttrande. Regeringen kan alltså pressa fram sina favoriter, men det måste då ske inför öppen ridå.

Flera remissinstanser vill ha de sökandes namn sekretessbelagda, men regeringen anser, glädjande nog, att "öppenhets- och demokratihänsyn" väger tyngre.

Domstolarnas ställning stärks

Domstolarna får ett eget kapitel i grundlagen, skiljt från förvaltningen.

Det kan tyckas vara en redaktionell fråga, men Gustaf Petré framförde detta krav redan inför 1974 års regeringsform. Han betonade att domstolar är något annat än statliga myndigheter.

Domstolarna ska följa lagarna, inte lyssna på sittande regerings önskemål i olika politiska hänseenden.

Regeringen skriver:

"Domstolarnas roll innefattar betydligt mer än att lösa tvister och pröva brottmål. Domstolarna ska värna rättsstaten och den enskilde medborgarens rättigheter, bl a genom uppgiften att se till att de i demokratisk ordning beslutade författningarna tillämpas på ett korrekt sätt" (s 126).

Domstolarna ska alltså tillrättavisa politiker när de trampar över reglerna i grundlag och europarätt.

Regeringen betonar att man vill "markera domstolarnas särställning" och skriver: "Det är av synnerlig vikt att allmänheten känner förtroende för att domstolarna är oberoende och att det inte finns någon risk för politisk påverkan."

Rätt ambition, frågan är om förslagen är tillräckligt omfattande för att uppnå sådant stärkt förtroende hos svenska folket. ♦

Motstridigt om folkomröstningar: Utökat folkinitiativ lokalt – men inte på riksnivå

Också kommunerna får ett eget kapitel i grundlagen i regeringens proposition (2009/10:80).

Flera förslag är positiva ur medborgarsynpunkt, men ibland blir resonemangen motstridiga.

Varför är folkomröstningar på medborgarinitiativ bra i kommunerna men dåliga på riksnivå?

Ett av flera förslag som stärker när-demokratien är att kommuner ska kunna utlysa nyval. Vi har sett hur kommuner med oklara majoriteter blivit lamslagna. Nu kan fullmäktige vända sig till folket för att reda ut situationen. Det ska krävas att två tredjedelar av närvarande fullmäktigeledamöterna röstar för extraval för att det ska bli av.

Folket ska kunna driva fram folkomröstning i kommunerna

Än viktigare är att medborgarna i kommunerna får stärkta möjligheter att genomföra folkomröstning.

Detta folkinitiativ har funnits sedan 1994, men varit alltför tandlöst. När fem procent av kommuninvånarna krävt folkomröstning ska fullmäktige enligt nuvarande lag ta upp frågan på dagordningen. Men politikerna har i

regel avvisat förslagen. Bara i 12 fall av 139 har kommunfullmäktige genomfört folkomröstning.

Regeringen vill stärka medborgarnas möjligheter att via folkinitiativ få en folkomröstning till stånd.

Man föreslår att när tio procent av medborgarna i en kommun kräver det, ska en folkomröstning genomföras.

Dock finns också här ett kryphål: politikerna i fullmäktige kan stoppa folkomröstningen om en majoritet på två tredjedelar av närvarande ledamöter röstar nej till folkomröstning.

Det är intressant att läsa motiven för att stärka medborgarnas inflytande genom direktdemokrati. Regeringen skriver:

”[R]egeringen anser att folkinitiativet bör förstärkas. I syfte att öka andelen folkinitiativ som leder till folkomröst-

ning bör huvudregeln vara att en folkomröstning ska hållas när en viss andel av de röstberättigade ställer sig bakom initiativet.” (sid 103)

Medborgarrättsrörelsen delar denna positiva syn på medborgarnas möjligheter att påverka politiken direkt, och inte via partierna. Det vitaliserar demokratin.

Inga folkinitiativ på rikspanet

Men när det kommer till folkinitiativ på rikspanet avfärdas det bryskt:

”[Således skulle] ett införande av beslutande folkomröstningar försämra förutsättningarna för

politiskt ansvarsutkrävande och därmed även riskera att allvarligt försvaga det representativa systemet och de politiska partierna. [...] Någon rätt för en minoritet i riksdagen eller för ett visst antal medborgare att påkalla en folkomröstning bör följaktligen inte införas.”

Kan inte detsamma sägas om kommunala folkomröstningar i så fall?

Här ser vi utslag av att det är politiker på nationell nivå som skriver grundlagen, och därför förhindrar att deras beslut ska kunna utmanas i folkinitiativ. Däremot är de för demokrati på andra nivåer, där de själva inte berörs.

Det är inte snyggt. Ett utslag av maktbegär.

Medborgarrättsrörelsen förespråkar ökade möjligheter för folkomröstningar eftersom det är ”viktigt att folkmeningen kan komma fram i frågor där riksdagen ej är representativ för denna”.

Folkinitiativ på riksnivå skulle, så som det diskuterats i MRR, kunna utgöra en grundlagsrätt att kräva folkomröstning om propositioner förelagda riksdagen. Och alternativen ska alltid vara ”ja” eller ”nej” till propositionen.

Därmed skulle inte det representativa systemet förlora sitt ansvar att formulera förslag. Medborgarna skulle dock få vetorätt i enskilda och kontroversiella ärenden.

Huruvida dessa folkomröstningar är beslutande eller rådgivande är konstitutionellt mindre viktigt. De partier som går emot ett folkomröstningsutslag kan räkna med problem i nästa val.

Däremot är det viktigt att svarsalternativen i folkomröstningar är tydliga. Erfarenheterna visar att fler svarsalternativ än ”ja” och ”nej” skapar tolkningsproblem. Därför borde det inte vara möjligt att ha fler än två svarsalternativ i framtida omröstningar. ♦

Regeringen vill inte att partiernas makt på nationell nivå ska kunna utmanas.

Läs regeringens proposition här:
www.regeringen.se/sb/d/108/a/137077

Referat: Egendomsskyddet stärks – eller inte?

Det råder delade meningar bland remissinstanserna om grundlagsutredningens förslag, som regeringen gjort till sitt, betyder att egendomsskyddet stärks, eller i själva verket är en försvagning.

Vid första ögonkastet är det lätt att få uppfattningen att regeringen stärker egendomsskyddet genom att staten vid expropriation blir skyldig att tillförsäkra "full" ersättning för förlusten.

Men tillägget i grundlagen av ordet "full" ersättning, betyder inte att regeringen avser att högre ersättning ska utgå. Man vill markera att det finns två huvudtyper av ingrepp i äganderätten och att vid den allvarligare formen, expropriation (alltså då ägaren med tvång helt får avstå från sin egendom), ska full ersättning för förlust utgå, medan detsamma inte gäller vid den andra typen av ingrepp: när staten inskränker ägarens användning av mark och byggnader. Detta ingrepp kallas rådhetsinskränkning.

Det rör sig främst om inskränkningar som sker enligt miljöbalken och handlar om nationalparker, naturreservat, kulturresevat och biotopskyddsområden. Sådana inskränkningar försämrar markägarens möjligheter att använda marken för all framtid.

Advokatsamfundet påpekar att när ordet "full" ersättning gäller vid expro-

priation men inte för rådhetsinskränkningar kan det innebära försämrat skydd och sänka ersättningarna vid de sistnämnda inskränkningarna.

Även om regeringen citerar regeringsrådet Gustaf Petré, som i den rättsvetenskapliga litteraturen framfört ståndpunkten att gottgörelsen ska täcka hela förlusten, finns här olika meningar. Regeringen hänvisar till professor Bertil Bengtsson som menar att det är tveksamt om grundlagsbestämmelserna verkligen garanterar full ersättning.

Regeringen kommer till slutsatsen att ordet "full" inte har till avsikt att ändra rådande förhållanden, utan tydliggöra dem.

Det är alltså fel när borgerliga politiker hävdar att egendomsskyddet förstärks. Regeringen har ingen sådan avsikt. Den vill bara markera skillnaden mellan expropriativa ingrepp, där full ersättning ska utgå, och rådhetsinskränkningar, där sådan rätt till ersättning kan begränsas.

Många begränsningar i rätten till ersättning

Ägarfrämjandet anser att den tröskel-effekt i bestämmelsen om hur stor rådhetsinskränkningen ska vara för att ersättning alls ska utgå, borde sänkas. Nu anges att inskränkningen ska vara "avsevärt försvårande" eller "betydande", vilket gör det svårt att erhålla ersättning.

Svenskt Näringsliv kräver att ersättning också ska utgå när inskränkningar sker av hälsoskydds-, miljöskydds- eller säkerhetsskäl.

Idag finns ingen sådan rätt, men regeringen vill i ny utredning klargöra om det finns fall då denna typ av inskränkningar kan innebära rätt till ersättning. Men regeringen hänvisar inte till Europakonventionen som kräver att intrång bara får ske om markägare kompenseras av staten.

Naturvårdsverket motsätter sig att "full ersättning" skrivs in i grundlagen eftersom det kan tolkas som att rätten

till ersättning är mer omfattande än vad som faktiskt är fallet; vid expropriation och liknande tvångsåtgärder ersätts endast ekonomisk skada. Någon ersättning för förlorade utvecklingsmöjligheter utgår ej, varken tidigare eller enligt nu liggande grundlagsöversyn.

Naturvårdsverket är också tveksam till att utreda möjligheten till ersättning vid rådhetsinskränkningar som sker av hälsoskydds-, miljöskydds eller säkerhetsskäl.

Här står en ideologisk kamp mellan dem som värnar äganderätten och dem som anser att politiken fritt ska kunna besluta om inskränkningar av äganderätten.

Medborgarrättsrörelsen har alltid betonat att staten, när den utövar sin tvångsmakt, måste kompensera markägare som förlorar möjlighet att förfoga över sin egendom. På det sättet uppstår en balans där staten är medveten om att inskränkningar i ägandet kostar pengar.

Strandskydd och bygglov

Det framgår också av regeringens proposition att grundlagsöversynen inte är avsedd att ge ersättning när tillståndsförfarande gäller och avslag ges, exempelvis enligt strandskyddslagen.

Markägare som av staten får avslag om att bebygga eller utnyttja sin egendom kan alltså inte heller i fortsättningsen kräva ersättning för förlorade möjligheter att utveckla och förädla sin egendom.

krediter till omedelbar betalning och lämnade in en konkursansökan mot makarna Nilsson och handelsbolaget som resulterade i en karusell av rättsliga manipulationer, som varit omöjliga i något annat land i Europa.

Alla olagligheter som begicks av banken med hjälp av domstolar och konkursförvaltaren Jan Ertsborn samt myndigheterna under denna period, resulterade i livslånga trauman. Familjen tvingades flytta. Föräldrarna kom först efter långa sjukskrivningar tillbaka till ett normalt liv som lärare och kantor.

Det övergripande målet från bankens sida (som i så många andra fall som jag tagit del av) vara att förtala och rasera familjens ekonomi till en nivå där förutsättningarna för att kunna driva civila skadestandsprocesser mot banken och myndigheterna hade eliminerats.

Felaktigt uppsagda krediter

En bank borde ju inte säga upp krediterna om säkerheterna inte har försämrats. Och en konkursförvaltares viktigaste uppgift är ju att avyttra konkursboets alla tillgångar till bästa möjliga pris, för att därmed maximera utdelningen till fordringsägarna. Men Jan Ertsborn, i likhet med många andra konkursförvaltare som går bankernas ärenden, hade en helt annan agenda med diametralt motsatt prioritering.

Han visste från början att det skulle bli svårt att få konkursbalansräkningen att visa negativ behållning, och var

därför intresserad av att konkursboet tillfördes så lite medel som möjligt, samtidigt som skulderna blåstes upp. Precis samma sak som skedde när Nordbanken lade beslag på alla Erik Pensers tillgångar under den förra bankkrisen 1987–93.

Av det skälet tog Jan Ertsborn inte strid med Länskattemyndigheten i tvisten, om den tidigare godkända utbetalningen av momsåterbäring. Den skulle ha tillfört nästan 1,5 miljoner kronor, vilket omedelbart skulle ha medfört att konkursansökan hade avvisats.

På skuldsidan i balansräkningen tillförde Ertsborn en post på 400.000 kr, en kredit från Haraldsson Invest, som sedan länge hade återbetalats. Mattorna som lämnats i pant redovisades inte i konkursförhandlingen av bankens företrädare. Ertsborn höll god min i elakt spel och opponerade sig inte.

Följdriktigt finns inte alla de antika mattorna upptagna i konkursens slutredovisning. En av Ertsborns viktigaste uppgifter var ju att se till att dessa mattor såldes på internationella kvalitetsauktioner, vilket aldrig skedde. Istället slumpades föremål bort på auktioner i västra Sverige till en bråkdel av deras verkliga värde.

Förhållandena i Varbergs tingsrätt vid denna tidpunkt var sådana att JO – ämbetet efter anmälningar föranstaltade om ett besök för granskning av vad som skedde i domstolen. En domare begick självmord strax innan JO anlän-

de. Detta indikerar att Varbergs tingsrätt vid denna tid inte var en institution som förtjänar medborgarnas respekt.

Obefogad konkurs

När det gällde momsåterbäringen – som konkursförvaltaren helt enkelt struntade i att begära tillbaka – blev familjen Nilsson själva tvingade att agera. Verner Nilsson vände sig till rättschefen i Rosenbad, som på den tiden hette Johan Munck (senare ordförande i Högsta domstolen) Han tillsatte en särskild utredningsman, Lennart Börjesson vilken efter en omfattande process avkunnade en dom som fastställde det belopp som skulle återbetalas – 1 477 740 kr, jämte ränta, vilket tydligt visar att konkursen aldrig borde ägt rum.

Jan Ertsborn låtsades som att konkursen fortfarande pågick och lade själv beslag på alla pengarna. Två år senare överlämnade han summan, minus ett "ett eget arvode" på 155.000 kronor till Nordbanken.

Vad som upprör mig och alla dem som jag visat dokumentationen för är att konkursen aldrig bort äga rum, att både banken och konkursförvaltaren gravt överskridit sina befogenheter och svikit sitt ansvar.

Enligt mitt förmenande borde både JK, JO och domstolen sett till att tjänstemännen i banken och Jan Ertsborn nu

ställs till ansvar för de för vad det ställt till med. Men vad som är unikt för Sverige är att de som begår ekonomiska brott mot bankkunder inte straffas. Straffade blir i stället de som på olika sätt utsätts för domslut orsakade av felaktigt agerande konkursförvaltare. Banker och konkursförvaltare som felar blir belönade.

”Banken och konkursförvaltaren borde ställas till ansvar för vad de ställt till med.”

Konkursförvaltaren Jan Ertsborn är numera riksdagsman för Folkpartiet. Han sitter i Justitiekottet och utreder hur det skall bli ännu lättare att likvidera

bankkunder när bankerna är på obestånd.

Tyst om svenska rättsövergrep

Fallet med familjen Nilsson, och många andra företagare som helt oförskyllt drabbats av förtal och bankernas felaktiga uppsägningar av krediter visar att svenska journalister alldeles i onödan i decennier gått över ån efter vatten för att leta upp missgrepp som begås i andra länder, medan man tiger still om alla övergrepp som sker mot skötsamma företagare som sker i Sverige. ♦

Mats Lönnerblad
vice ordförande

Debatt:

Måste barnkonventionen inkorporeras i svensk rätt?

I förra numret föreslogs att barnkonventionen skulle prioriteras av Medborgarrättsrörelsen. Flera medlemmar har invändningar.

Medborgarskap är den naturliga gränsen

Måste Barnkonventionen inkorporeras i svensk rätt?

Detta påstod Margareta Hedelius, styrelseledamot i MRR i förra numret av Medborgarrätt.

Aktuell är rätten till sjukvård – ”barnkonventionen (BK) säger att alla barn har samma rättigheter att få sjukvård”. Det kan man ju önska. Men hur ser världen ut? Antalet barn som inte har tillgång till vad vi skulle kalla sjukvård uppgår hundratals miljoner, kanske en miljard.

Den enes rätt till välfärdstjänster är någon annans skyldighet att betala.

Innan man delar ut rättigheter måste frågan om skyldigheter klarläggas. Gränsen för vårt betalningsansvar måste dras någonstans.

Är då inte medborgarskapet den naturliga gränsen?

Jag är inte tillräckligt insatt i barnkonventionen. Men allt som kommer från FN kan man inte okritiskt anamma.

Här behövs en ingående granskning om konsekvenser innan man gör ytterligare åtaganden.

Vilken ställning tar MRR ? ♦

Bengt Holmgren
medlem

Barnkonventionens tillämpning i det 21:a århundradet

Världen utvecklas för varje år och därmed förutsättningarna att tillämpa juridiken. I en artikel i förra numret hänvisar Margareta Hedelius till kritik från FN och argumenterar för att barnkonventionen skall inkorporeras i svensk lag. Kritiken har bl.a. tagit upp det olämpliga i att unga kriminella placerats tillsammans med vuxna.

Vi har ju sett ungdomsbrottsligheten expandera i en oförutsedd takt, varför särskilda resurser tillfälligt blivit otillräckliga. Förbättrad kriminalvård är en tydlig svensk målsättning, varför missförhållandet skulle ha eliminerats även utan referens till Barnkonventionen.

Artikelns huvudsakliga kritik gäller invandringsfrågor. Papperslösa barn

borde få rätt till sjukvård och skolundervisning. Barn till flyktingar borde få förenas med en förälder här, även om denne inte kan försörja sig själv.

Barnkonventionen antogs 1959, då man inte kunde föreställa sig vilka former resandet skulle få ett halvsekel senare. Det torde då ha varit en självklar och därför uttalad förutsättning att konventionen endast avsåg varje stats behandling av sina egna medborgare.

Hedelius förslag skulle utvidga ansvaret till personer, som fått avvísingsbeslut, men som gömmer sig. Det skulle betyda att vem som helst, som har ett barn med sig, automatiskt blir berättigad till den svenska välfärden, bara vederbörande lyckas sätta foten inom våra gränser. En sådan praxis skulle dra hit ett oöverskådligt antal lycköskare. Vi noterar att strömmen av ”ensamkommande barn” tycks öka exponentiellt.

De ”negativa” mänskliga rättigheterna, d.v.s. att inte hindras att yttra sig, att inte berövas frihet eller egendom, etc. kan tillämpas globalt. Men de ”positiva” rättigheterna, rätten till försörjning, utbildning och vård, etc. för-

utsätter att någon betalar. Denne någon, skattebetalaren, utsättes då för tvång: berövas egendom. Därför är det självklart att sådana rättigheter måste begränsas, rimligen till den egna statens medborgare och till invandrare med giltiga uppehållstillstånd.

Skall dessa rättigheter kunna upprätthållas långsiktigt, är det utomordentligt viktigt att gränsen för tillgång till dem hålls mycket klar. Vi kan helt enkelt inte ta ansvar för utländska medborgare, som vistas här illegalt. Riksdagens beslut om asylmotståndet är mycket tydligt avseende sjukdom och fattigdom. Dessa tillstånd ger inte rätt till asyl. Skälet är uppenbar: I så fall skulle någon miljard människor få ”rätt” till svensk välfärd.

En viktig faktor att räkna med är de relativa kostnaderna: Omhändertagande av en person i Sverige kostar 100 à 200 gånger så mycket som omhändertagandet i hemlandet. Vi kan hjälpa så många fler om vi håller på nationsgränsen.

Jag anser anser att positiva rättigheter bara kan beviljas egna medborgare och i reglerad omfattning utlänningar som befinner sig i landet legalt samt i begränsad utsträckning asylsökande i väntan på beslut. Om barnkonventionen skulle direkt inkorporeras i svensk lag, öppnar det för sådan ändamålsglidning, som Hedelius föreslår, vilket jag bestämt motsätter mig. ♦

Sture Åström
styrelseledamot